

LATİNCE HARFLERİN OKUNUŞU

- ❑ Türkçede harfler çok büyük oranda yazıldıkları gibi okunurlar.
- ❑ Latince alfabeyi oluşturan harflerin de büyük bölümü Türkçe'ye benzer şekilde yazıldığı gibi okunur. Ancak;
- ❑ Latinede bazı harfler ve yanyana gelen harf grupları Türkçe'den farklı olarak okunuşta değişiklik gösterebilir. Bu farklılıklardan en sık karşılaşılanları;

- «İ» harfi : Ünsüz harflerden önce gelirse «İ» gibi okunur.
: Ünlü harflerden önce geldiğinde ise , «Y» harfi gibi okunur.
-

- **Incisura** : İnsisura

Impressio:İmpresyo

- **Intersectio** : İnterseksyo

Intumescentia : İntumesensya

- «Y» harfi : «İ» gibi okunur.
-

- **Systema** :Sistema

Synovia:Sinovya

- **Diaphysis**:Diyafizis

Pharyngeus:Faringeus

- **Synostosis**:Sinostosis

Symphysis:Simfizis

- **Chyli** :Kili

Thymi :Timi

- **Sympathicus** : Simpatikus

- «C» harfi : Ünsüz bir harften ve A, O, U gibi ünlü harflerden önce gelirse «K» gibi okunur.
: E, İ, Y, AE, OE harflerinden önce gelirse «S» gibi okunur.
-

- Clava	: Klava	Cervix	: Serviks
- Canalis	: Kanalis	Facies	: Fasiyes
- Cortex	: Korteks	Cytoplasma	: Sitoplazma
- Curvatura	: Kurvatura	Cisterna	: Sisterna
- Sacrum	: Sakrum	Coeliacus	: Sölyakus
- Arcus	: Arkus	Caecum	: Sekum
- Crista	: Krista	Processus	: Prosesus
- Caput	: Kaput		
- Collum	: Kollum		

- «J» harfi : Sözcüğün başında olursa veya ünlü bir harften önce gelirse «Y» gibi okunur.***
-

- **Maj**or : Mayör
- **Ju**gularis : Yugularis
- **Je**enum : Yeyenum

- «G» harfi : Bazen «J» olarak okunabilir.***
-

- **Va**gina : Vajina
- Ge**nu : Genu

- «Q» harfi : KU şeklinde,

- «X» harfi : KS olarak okunur.
-

- **Aq**ua
 - **Qua**dratus
 - Co**xae
 - Ex**tremitas
-

- «T» harfi : Normalde «T» gibi okunur.
Ancak İA,İO, ve İU gibi iki ünlü harften önce gelirse «S» gibi okunur.
-

- Talus :Talus

Substantia:Substansya

- Trigonum :Trigonum

Portio:Porsyo

- Trochlea :Troklea

Spatium:Spasyum

- Latince bir sözcükte birden fazla ünsüz veya ünlü harf yan yana gelince bir harf gibi okunur.
-

- EU ve OE harfleri yanyana gelince, Ö gibi okunur.

- **Neuron** : Nöron **Pneumaticum** : Pnömatikum **Coeliacus** : Sölyakus

- TH harfleri yanyana gelince T gibi okunur.

- **Thorax** : Toraks **Thymus**:Timus

- RH harfleri R gibi okunur.

- **Rhombus** : Rombus **Rhinencephalon** : Rinensefalon

- PH, F gibi okunur.

- **Pharynx** : Farinks, **Philtrum** : Filtrum **Phalanx** : Falanks

- CH, K gibi okunur.

- **Chiasma** : Kiyasma **Choana** : Koana **Concha**:Konka

- AE, E gibi okunur.

- **Caecum** : Sekum **Venae** : Vene **Arteriae** : Arterye **Aortae** : Aorte

Latince – Grekçe Sayılar

Sayı	Latince			Grekçe	
	Sayı	Önek	Sıra	Sayı	Önek
1	Unus	Un	Primus - a - um	En	Mono
2	Duo	Bi	Secundus – a – um	Dyo	Di
3	Tres	Tri	Tertius – a – um	Treis	Tri
4	Quattuor	Quadri	Quartus – a – um	Tessera	Tetra
5	Quinque	Quinque	Quintus – a – um	Pente	Penta
6	Sex	Sex	Sextus – a – um	Hexa	Hex
7	Septem	Sept	Septimus – a – um	Hepta	Hept
8	Octo	Oct	Octavus – a – um	Okto	Oct
9	Novem	Novem	Nonus – a – um	Ennea	Ennea
10	Decem	Dec	Decimus – a – um	Deka	Dec

İsimlendirme

- **Akronim** : kelimelerin baş harflerinden oluşturulan yapay sözcüklerle isimlendirir.
AIDS, BOS, MRG, CT (BT) ...
- **Eponim** : Özel isimlere göre isimlendirir
Meckel divertikülü, Varoli köprüsü, Oddi şifinkteri, Aşil tendosu...
- **Homonim** : Yazılışı aynı anlamı farklı kelimelerin isimlendirilmesidir.
Os : hem ağız, hem kemik
- **Sinonim** : Yazılışı farklı, anlamı aynı kelimelerin isimlendirilmesidir.
Safra: bilis, fel, chloe (gr.)
- **Metonim** : Mecazi anlamda kullanılan kelimelerle isimlendirir.
Bulbus (soğan) : soğanilik, göz küresi

Tıpta Terim oluřturma; Önek – Kök – Sonek

- Latince'de terimler oluşturulurken kullanılan yapılar;
- **Kelimenin kökü:** Terimin asıl anlamını oluşturan ana ifadedir.
- **Ön ekler:** Bunlar kelime kökünün önüne getirilerek sayı, konum, zaman yada statü belirtirler.

Ab-, Bi-, Pre-, Meta-, Syn- ...

- **Son ekler:** Kelimenin sonuna eklenirler ve prosedür, koşul yada hastalık belirtirler.

-ectomy, -phenia, -itis

- **Bağlaçlar (birleştiriciler):** Genellikle terimin kolay telafuzu için kullanılır ve kökü ön yada son eke bağlarlar. Bu amaçla en çok “o” kullanılır.

*** **panleukopenia** : Tüm beyaz kan hücrelerinin eksilmesi

Pan – Leuk / o – Penia

Önek – Kök / bağlaç – Sonek

Tüm – Akyuvar - Eksiklik

Latince'de İsmın Halleri

- ❑ **Nominativus** - ismin yalın hali.
- ❑ **Vocativus** - Türkçe'de tam karşılığı yoktur, seslenme halidir
- ❑ **Accusativus** - ismin -i haline denktir.
- ❑ **Genitivus** - iyelik ekine (-in eki) denktir.
- ❑ **Dativus** - ismin -e haline denktir.
- ❑ **Ablativus** - ismin -den hali ve ile sözcüğüne denktir.
- ❑ **Locativus** - ismin -de haline denktir.

Tekil

Nominative

(Bu)

Vena

Facies

Musculus

Arcus

Septum

Ganglion

Genitive

(Bunun)

Venae

Faciei

Musculi

Arcus

Septi

Ganglii

Çoğul

Nominative

(Bunlar)

Venae

Facies

Musculi

Arcus

Septa

Ganglia

Genitive

(Bunların)

Venorum

Facierum

Musculorum

Arcuum

Septorum

Gangliorum

(-)

(-)

Tekil-Çoğul Yapma

- Sonu **is** ile biten sözcükler çoğul yapılırken, sözcüğün sonundaki **is** kaldırılır, yerine **es** getirilir.

Tekil

Anastomosis

Epiphysis

Canalis

Unguis

Çoğul

Anastomoses

Epiphyses

Canales

Ungues

- Sonu **us** ile biten sözcükler çoğul yapılırken **us** kaldırılır, yerine **i** getirilir.

Tekil

Nervus

Nucleus

Bronchus

Musculus

Çoğul

Nervi

Nuclei

Bronchi

Musculi

- Sonu **um** ile biten sözcükler çoğul yapılırken um kaldırılır, yerine **a** getirilir.

Tekil

Çoğul

Bacterium

Bacteria

Ovum

Ova

Ligamentum

Ligamenta

Ostium

Ostia

Atrium

Atria

- Sonu **a** ile biten sözcükler çoğul yapılırken, a dan sonra sözcüğe **e** eklenir.

Tekil

Çoğul

Vertebra

Vertebrae

Arteria

Arteriae

Vena

Venae

Glandula

Glandulae

Bursa

Bursae

- Sonu **ix** ve **ex** ile biten tekil bir sözcük çoğul yapılırken, sözcüğün sonundaki **ix** ve **ex** ekleri kaldırılır, yerine **ices** getirilir.

Tekil

Çoğul

Apex

Apices

Cervix

Cervices

Fornix

Fornices

Radix

Radices

- Sonu **on** ile biten bir sözcük çoğul yapılırken, sözcüğün sonundaki **on** kaldırılır, yerine **a** getirilir.

Tekil

Çoğul

Ganglion

Ganglia

Spermatozoon

Spermatozoa

VURGULAMA

- İki heceli kelimelerde vurgu ilk heceye, üç hecelilerde orta heceye ve çok hecelilerde sondan bir önceki heceye vurgu yapılır.

Pulmo : PULmo

Lobulus : LoBULus

Corpus : KORpus

Distalis : DisTALis

Dorsum : DORsum

Extensor : EksTENsor

Mentum : MENtum

Tempora : TemPOra

Longum : LONgum

Canalis : KaNALis

Rectum : REKtum

Cavitas : KaVİtas

Ductus : DUKtus

Ureter : uREter

Metacarpus : MetaKARpus

Abdominis : AbdoMİnis

Temporalis : TempoRALis

Submandibulare : SubmandibuLAre

Cavernosus : KaverNOzus

Cartilago : KartiLAGo